

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково –
педагогічної роботи
Пантелеймонов А. В.

_____

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПОЛІТИКА ДОХОДІВ

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____

спеціальність _____ 051 Економіка _____

освітня програма _____ Економічна теорія та економічна політика _____

вид дисципліни _____ обов'язкова _____

факультет _____ економічний _____

2018-2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

“ 22 ” червня 2018 року, протокол № 7

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тютюнникова Світлана Володимирівна, д.е.н., професор, професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Протокол від “ 01 ” червня 2018 року № 10

Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

_____ Гриценко А. А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

Протокол від “ 21 ” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В. А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Політика доходів» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Економіка та економічна політика» підготовки магістрів з економіки другого рівня вищої освіти спеціальності (напряму) Економіка

1. Опис навчальної дисципліни «Політика доходів»

1.1 Мета викладання навчальної дисципліни «Політика доходів»

Мета: формування знань про принципи побудови системи суспільних доходів населення в умовах ринкової трансформації, яка вбирає в себе як принципи ринкової факторної моделі, так і соціально спрямовані складові, про державне регулювання та інституційний супровід перерозподілу доходів.

1.2 Основні завдання: надання знань про базові основи теорії доходів населення у ринковій економіці; прищеплення навичок використання інструментарію соціально – економічної статистики і аналізу до визначення номінальних та реальних оцінок доходів населення; вивчення основ державної політики з регулювання доходів, оцінка державного інструментарію регулювання доходів, інститути розподілу доходів в ринковому середовищі.

1.3 Кількість кредитів – 3 кредити ECTS.

1.4 Загальна кількість годин – 90 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	
Семестр	
3-й	
Лекції	
9 год.	
Практичні, семінарські заняття	
9 год.	
Самостійна робота	
63 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання.

Знати: основні категорії теорії доходів, основні підходи до класифікації доходів, принципи проведення державної політики регулювання доходів, напрямки реформування доходів в трансформаційній економіці України.

Вміти: використовувати методи соціально-економічної статистики і аналізу до визначення номінальних та реальних оцінок доходів населення, володіти категоріальним апаратом, знати сутність соціально-економічних явищ та процесів, які впливають на формування доходів, аналізувати їх взаємозв'язок державної політики доходів,

Оволодіти наступними компетенціями: економічним мисленням, навиками формулювати основні напрями державної політики доходів, методами управлінського контролювання та прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень з питань політики стимулювання робітників.

2. Програма навчальної дисципліни «Політика доходів»

Модуль 1. Теоретико-методологічні засади аналізу сукупних доходів населення у трансформаційній економіці та реалізації політики доходів.

Тема 1. Сукупні доходи населення в ринковій економіці: структура та основи державного регулювання доходами.

Тема 2. Проблема формування та розподілу доходів населення в економічних теоріях

Тема 3. Динаміка і структура грошових доходів і рас ходів населення

Тема 4. Заробітна плата в структурі сукупних доходів населення: сутність, функції, принципи організації. Національні особливості встановлення мінімальної заробітної плати.

Тема 5. Факторні доходи населення та особливості перерозподільної політики держави

Модуль 2. Державне регулювання доходів населення в умовах переходу до ринкової соціально-економічної системи.

Тема 6. Теоретико-методологічні засади державного регулювання доходів населення

Тема 7. Економічні школи про розподіл доходів і наслідки їх державного регулювання

Тема 8. Доходи населення у соціально-ринковому господарстві та сутність соціального партнерства у сфері доходів населення

Тема 9. Досвід регулювання доходів в країнах з розвиненою економікою

Тема 10. Державне регулювання доходів в посткризових Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1-2.	20	4	2			14							
Тема 3-4.	18	4	2			12							
Тема 5-6.	18	4	2			12							
Тема 7-8.	18	4	2			12							
Тема 9-10.	16	2	1			13							
Разом	90	18	9			63							

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Доходи населення в адміністративно-командній та ринковій економіці. Роль держави в сфері доходів населення	2
2	Функціонування та родинний розподіл доходів населення	2
3	Інституційні чинники формування особистих доходів в умовах переходу до ринку	2
4	Фінансово-кредитний вплив на політику доходів	2
5	Доходи і бідність. Соціалізовані доходи. Трансферна політика держави	
6	Напрями вдосконалення державного регулювання доходів населення в Україні	1
	УСЬОГО ГОДИН	9

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класична економічна школа про доходи населення	4
2	Політика держави в сфері доходів	4
3	Економіка загального добробуту	4
4	Монітаризм про розподіл доходів	4
5	Джерела формування грошових доходів населення	4
6	Структура і динаміка доходів населення	4
7	Заробітна плата в системі економічних показників	4
8	Закономірність співвідношень продуктивності і заробітної плати	4
9	Доходи від власності і підприємницької діяльності	4
10	Тіньові доходи населення	4
11	Мотиви, чинники та інструментарій дослідження особистих заощаджень	4
12	Методологічні проблеми вивчення особистих доходів та заощаджень в Україні	4
13	Доклади, есе	5
	Разом	63

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи контролю

1. Усне опитування на семінарських заняттях.
2. Оцінка уміння вести дискусію і аргументувати свою позицію.
3. Підсумковий залік.

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Політика доходів» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок студентів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю.

Під час вивчення дисципліни «Політика доходів» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточний контроль здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв'язання практичних завдань та кейсів;
- проміжний контроль здійснюється під час усних відповідей студентів.
- підсумковий контроль проводиться за допомогою проведення заліку.

Результати семестрового заліку

- «зараховано» або «не зараховано», виводиться за сумою балів, набраних студентом протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного й проміжного контролю), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни.

8. Схема нарахування балів при проведенні заліку

Поточний контроль	Самостійна робота	Контрольна робота	Курсові роботи	Разом	Залікова робота	Сума
20	40	10	-	70	30	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9 . Рекомендована література

Основна література

1. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / Пер. с англ. М.: Изд-во «Дело», 1994
2. Доходы и заработная плата: проблемы формирования, распределения, регулирования. М.: Изд-во РАГС, 1999
3. Рынок труда и доходы населения. Учебное пособие. М.: ИНД «Филинь», 1999
4. Доходи та заощадження в перехідній економіці України / За ред.. С. Панчишина та М. Совлуна. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2003
5. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. – М.: «Прогресс», 1978
6. Шумпетер Й. Теория экономического развития. – М.: Прогресс, 1982
7. Пигу А. Экономическая теория благосостояния / Пер. С англ.. / М.: Прогресс, 1985
8. Тютюнникова С.В. Формирование доходов населения. – Х, 1999
9. Тютюнникова С. В. Возрастание роли государства в антикризисном регулировании экономики/С. В. Тютюнникова, О. В. Бервено//Формування ринкової економіки: зб. Наук. Праць-Спец. вип. Державне антикризове управління національною економікою: світовий досвід та проблеми в Україні:К.:КНЕУ, 2010.-с.151-154.
10. Тютюнникова С. В. Достойный труд как условие и фактор инновационного развития/С. В. Тютюнникова//Материалы Всеукраинской научно – практической конференции «Економічний розвиток України в сучасному просторі та часі»: Збірник статей. Х.:ФОЛ Павленко О. Г., 2010-138-144с.

Допоміжна література

1. Бервено О. В. Якість життя як фактор національного економічного розвитку: концептуальні основи формування та управління: монографія/ О. В. Бервено.-Харків.: Видавництво «Точка»,2015-470с.
2. Эщенко П. С. Украинская «великая депрессия» и как из нее выйти?/П. С. Эщенко-Киев: ВД «Дакор»,2017-248с.
3. Людський капітал регіонів України в контексті інноваційного розвитку: монографія./В. П. Антонюк, О. І. Амоша, Л. Г. Мельнер та ін.; НАН України, Ун-т економіки промисловості.-Донецьк,2011-308с.
4. Миланович Б. Глобальное неравенство. Новый подход для эпохи глобализации [текст]/ пер. с англ. Д. Шитакова-М.: Изд-во Института Гайдара,2017-336с.
5. Тютюнникова С. В. Качество жизни населения: содержание, особенности и тенденция в XXI веке/С. В. Тютюнникова, В. В. Броницкая// Социальная экономика.-

2010.-№1.-с.160-169

6. Тютюнникова С. В. Гантерли А. О. Социальные (общественные) потребности в системе потребностей человека// Проблемы экономики.-2015.-№4.-с.260-265.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй: <http://hdr.undp.org>.
2. Міжнародна Організація Праці (МОП).
3. Статистична інформація: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім.В.І.Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>.